

Н. О. Татаренко

**ЕКОНОМІЧНА ГЛОБАЛІСТИКА.
СВІТ-СИСТЕМА ГЛОБАЛІЗМУ**

Н. А. Татаренко

**ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГЛОБАЛИСТИКА.
МИР-СИСТЕМА ГЛОБАЛИЗМА**

Nataliia Tatarenko

**THE ECONOMIC GLOBALIZATION.
THE WORLD SYSTEM OF GLOBALIZATION**

JEL classification: Y30.

Надзвичайна увага, що приділяється сьогодні проблемам глобалізації, її наслідкам і прогнозуванню близьких та віддалених перспектив, зумовлює необхідність чіткого визначення параметрів економічного контексту цього складного явища. Незважаючи на величезну кількість досліджень, здійснених науковцями різних галузей знань – істориків, філософів, політологів, культурологів та ін., політико-економічна парадигма, концептуальне підґрунтя глобалізації досі не отримали вичерпного відображення в науковій літературі.

Запропонована академіком О. Г. Білорусом монографія “Економічна глобалістика. Світ-система глобалізму”¹ є продуктивною спробою систематизації, типологізації та класифікації економічних знань, здобутих у результаті теоретичних і емпіричних розвідок. Авторіві – засновнику української школи економічного глобалізму, на підставі узагальнень, отриманих у процесі багаторічних досліджень процесів глобалізації, вдалося висвітлити ще один аспект цього феномену та крізь призму політекономії – формулювання системи економічних законів, виокремити найхарактерніші його риси.

Новизна запропонованої роботи полягає в тому, що О. Г. Білорус віднайшов найчутливіші проблеми глобалізації, провівши її дуалістичний аналіз. Він розглядає глобалізацію в цивілізаційному вимірі – як світ-систему, тобто новітню цивілізацію, водночас пропускаючи зазначене явище через “сито” політекономії. Це суттєво розширило можливості дослідження й дало змогу описати концептуально й по суті три сценарії глобального розвитку – ноосферного (солідарного), конфронтаційного (країн і народів) та корпоративістського. Завдяки самим цим підходам монографію можна трактувати як визначну подію в розвитку економічної теорії глобалізації. А отримані за допомогою сформульованих особисто ученим п’ятнадцяти об’єктивних економічних законів висновки, котрі знаходять емпіричне підтвердження й логічно

---

¹ Білорус О. Г. Економічна глобалістика. Світ-система глобалізму: монографія / О. Г. Білорус; Ун-т “Україна”. — К., 2016. — 536 с.

© Татаренко Н. О., 2016

впливають із попередніх узагальнень, стали основою прогнозів подальшого розвитку цієї цивілізації. Автор не обмежується гносеологією проблеми – він іде далі, висвітлюючи у строгій логічній послідовності закономірності сучасного глобального розвитку й, спираючись на відкриті економічні закони, екстраполює їх на майбутнє. Прогностичні оцінки процесів модернізації, інтеграції, трансформації транзитивних економік посіли належне місце у сформульованій О. Г. Білорусом теорії всеохоплюючої глобальної постіндустріальної фінансово-економічної конвергенції.

Особливу увагу приділено аналізу сутності сучасних глобальних економічних процесів, котрі пропонується трактувати як світову гіперфінансіалізацію. Слід погодитись із автором, що монодетермінантний, ринковий, уніфікований і утилітарний розвиток світового економічного простору, оснований на принципі необмеженого підвищення прибутковості, призводить до спотворення суті глобальних економічних процесів, виводить його за межі товарності та раціональності у світ віртуального й ірраціонального. У роботі нові парадигмальні зрушення в розвитку глобальної економіки розглядаються як імператив і тенденція, котрі спричиняють і спричинятимуть надалі кризову еволюцію, у т. ч. нової, глобальної цивілізації. Світова фінансова архітектура характеризується як недосконала, суперечливо-антагоністична, така, що не може забезпечити фінансової стабільності у планетарному масштабі й приречена бути деструктивною стосовно глобального економічного розвитку, а тому вона потребує радикальних інституціональних змін. Автором запропоновано до розгляду теорію прогресивної інституціоналізації цієї системи та шляхи інтеграції фінансових систем усіх рівнів, опосередковані зрощуванням фінансово-економічних інтересів глобальних корпорацій, монопольних об'єднань і авангардних держав.

Безумовною заслугою О. Г. Білоруса є те, що в роботі приділено увагу проблемам розвитку України як складової світ-системи глобалізму та зроблено спробу репрезентувати авторське бачення стратегії національного економічного розвитку. Слід погодитись, що першим кроком на шляху її реалізації неодмінними її вимогами є мобілізація і консолідація українського суспільства.

Актуальність монографії беззаперечна. Вона корисна не лише для тих, хто вивчає економічну теорію з метою пізнання генезису глобалізації, але і як така, що формує культуру економічного мислення, дає розуміння його альтернативності.